

Oponentský posudek diplomové práce Tomáše Kolicha **Makabrozní, mysteriózní, monstrozní. Architektura a prostředí v gotickém hororu.**
FFUK Praha 2015

Tomáš Kolich napsal práci o fenoménu, který spíše než dějinám umění odpovídá literárním studiím. Anebo ještě spíše vizuálním studiím. Vizuální a zvláště umělecko-historická analýza prostředí fenoménu, označovaný autorem jako „gotický horor“, je originální, a to nejen v českém, ale zdá se, že i v mezinárodním kontextu. Jak autor upozorňuje v úvodu, zaměří se především na médium filmu. Zajímá jej motiv strašidelného hradu, strašidelného domu i třinácté komnaty. V případě strašidelného domu lze uvažovat i o modernistické architektuře, která se v hororových filmech objevila. Necháváme stranou *Psycho* a některé motivy domů na kopci malíře Edwarda Hoppera, ale je možné zmínit modernistickou architekturu Franka Lloyd Wrighta, jehož archaicky působící Ennis House (1924) v Los Angeles hrál hlavní roli v hororu *House on Haunted Hill* (1959). A je zajímavé, že stejný dům byl použit v dalším hororově laděném akčním dramatu, v seriálu *Buffy the Vampire Slayer*, který byl produkován v letech 1997-2003.

Kolich přesvědčivě ukazuje, proč se gotika stala nejdůležitějším stylem pro vyslovení hrůzných pocitů. Gotika byla vnímána jako cosi chaotického, neuspořádaného, a proto byla vhodná pro strašidelnou architekturu. Tak se Kolich dostává k pojmu Gotika strašidelná (s. 35n.). Autor ovšem ukazuje, že v některých filmech nejde jen o gotiku, ale o eklektický styl, v němž se gotika mísí s neorománským stylem, jakýmsi nadčasovým medievalismem, ale také s manýristickými maskarony či grottami, s renesančními prvky, s tordovanými sloupy, a také s barokními karyatidami a s opulencí štukové dekorace, s orientálními a maurskými prvky. Tato eklektická bizarnost je dobrým zdrojem „strašidelnosti“ stejně jako komnata kuriozit je základem „strašidelnosti“ třinácté komnaty. (S. 45)

V případě analýzy filmového setu Badhamova *Draculy* (1979) hraje klíčovou roli ilustrátor a kreslíř Edward Gorey, který chápe kulisy jako ilustrace. Sleduje tak cestu, kterou výrazně ve filmu prosadil režisér Karel Zeman. Kolich dále analyzuje „architekturu“ Coppolova *Draculy* (1992) a *Van Helsinga* (2008) Stepheny Sommersem, kde se v Drakulově pevnosti kombinuje vliv hindského chrámu s Gaudím. Zde by možná neškodilo v autorem zmíněném filmu

Romana Polanského *The Fearless Vampire Killer* (1967) analyzovat zdroje hradu hraběte von Krolocka, a to i přesto, nebo možná právě proto, že jde o parodii na filmy o Drakulovi a že tudíž vše je tam jaksi vyšinutější a surreálnější než ve „vážných“ filmech. Tam, kde autor píše o strašidelném hradu, by stálo za to pojednat takový hrad ve fiktivních kresbách a obrazech umělců zejména z přelomu 19.- 20. století. Kolich to ukazuje na příkladu *Idolu* Františka Kupky jako předobrazu Coppolovy představy Draculova hradu. V českém prostředí mám na mysli autory jako Hablik, Preisler, Panuška ad. Do jaké míry měly pohádkové představy zakletých a někdy i strašidelných hradů vliv na podobu strašidelných hradů v rámci typologie Kolicha? Mám na mysli zejména „*ruiny prastarého hradu Schnellerts*“ bratří Grimmů, kde byl v určitých dobách spatřován průvod duchů. Mohly mít tyto představy vliv na imaginaci *Van Helsinga* a jeho režiséra Sommerse? Totéž platí i o možném vizuálním ohlasu některých slavných existujících hradů, jako je Neuschwanstein či Etz.

Jak z výše uvedeného vyplývá, Kolich napsal práci výbornou a jako takovou ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze 7.9. 2015

Prof. Vojtěch Lahoda